N^RO 104.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 29. WRZESNIA ROKU 1797. W PIĄTEK

Z RZĄDZĄCEGO SENATU, z HEROLDYI KANTORU, *Litewſkiemu Guberńſkiemu Rządowi.*

Na mocy Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Rządzącego Se-
natu w Heroldowym Kantorze, na Przełożenie Generał Prokurora, Aſsygna-
cyinego Imperii Banku pierwſzego Dyrektora i Kawalera JO. Xcia Jmci
Alexego Borysowicza Kurakina uczynione; względem przyprowadzenia do
exekucyi w Heroldyi Imiennego JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI z pod-
pisem własnoręcznym Monarchy Roku idącego 20. Stycznia Senatowi da-
nego Ukazu, w ułożeniu Generalnego Familii czyli Dynaſtyi Szlacheckich
Herbarza, podług przepisow wydanych, dozorowi przerzeczonego Xcia Jmci
Generał Prokurora poruczonego, *poſtanowiono*; Guberńſkim Rządom i wſzyſt-
kim Sądowniczym Juryzdykcyom donieść. *Po pierwſze*: Rządy Guberńſkie
przez Powiatowych Marſzałkow obowiązane uwiadomić każdego Szlachcica,
niemaiącego przy ſobie Dowodow rodowitości Przodków ſwoich, aby każden
powyimował vidimatim dowody z Aktow tego mieysca, gdzie ieſt znaioma
jego Familia: w takowym zdarzeniu obowiązane Rządy Guberńſkie i dalsze
Juryzdykcye takowey Szlachcie czynić potrzebną pomoc. Szlachcic zaś
obowiązany z świadectwem tey Juryzdykcyi zkąd wypisał wywod Szlachec-
kiey prerogatywy i wyprowadził linią, również i Herb używaiący ſię w je-
go Familii wyrażony farbami, z opisaniem przez ſzczeguły, co w ſobie za-
wiera? także ieśli kto może, z obiaśnieniem z iakiey przyczyny i okolicz-
ności przywłaszczony, i podobnież z świadectwem Powiatowego Marszałka i
dwoch Urzędnikow, czyli znamienitszey Szlachty: że okazuiący ſię Herb
był od dawna od tey Familii używanym i teraz używa ſię, albo proſto do
Heroldyi Kantoru przeſłać; albo zoſtawić u Powiatowego Marszałka, ktoren
potym wſzyſtkie w ogule JO. Xciu Jmci Generał Prokurorowi przeszle. *Po-
wtóre*: Rządy Guberńſkie obowiązane od ſiebie zmusić Powiatowych Mar-
szałków i Powiatowych Deputatow, do nayprędszego przeſłania do Heroldyi
ksiąg o rodowitości Dynaſtyow Szlacheckich według przepisow w Dyploma-
cie 1785 Roku 21 Kwietnia Stanowi Rycerſkiemu nadanym; wyrażonych:
na oſtatek *Po trzecie*: Podobnym ſposobem żądać, aby Guberńſkie Rządy Są-
downicze Juryzdykcye chciały przyſłać wſak nayprędszym czasie wiadomo-
ści czyli Konduit Liſtę Osob, osobliwie pod ich Naczelnictwem naydujących
ſię; które nie będąc rodowitą Szlachtą, wſtąpiwszy w ſłużbę doſłużyli ſię
Rangi 8mey Klaſsy, również i o tych, którzy ieszcze do 8mey Klaſsy nie-
wyſłużyli Rangi, ale będąc w aktualney Woyſkowey ſłużbie wyſłużyli Ran-
gę, lub kto za okazane Zaſługi, Orderem zaszczycony; a ztąd na mocy Praw,
zaſługuiących na Dyplome Szlachectwa, obiaśniaiąc przytym każdego po-
czątek ſłużby i gdzie onę odbywał. A gdy ſię może wydarzyć, że po odeſ-
łaniu takowych Konduit Liſty, w Awansach zaydzie odmiana, lub kto z po-
rządku Służby otrzyma na nowo pomienione Prawo, i o takowych aby rą-
czono natychmiaſt Heroldyi Kantor uwiadomić. Co ſię zaś tycze prętkie-

go przeſłania Wiadomościow do Heroldyi, i o nienayduiących ſię teraz w Służbie ale maiących prawo żądać Dyploma, Rządy Guberńſkie uczynią w tym ſwoie Rozrządzenia. Marca 19. dnia 1797 Roku.

Ewtrraf Kraſsin.
Sekretarz Maciey Wahanow.
Guberńſki Sekretarz Siemion Ziemſzczyninow.

z Peterzburga dnia 4. Września.

Według Naywyżſzego rozkazu Aktualny Konsyliarz Stanu oznaymuie, że niżey wyſzczegulnionych Osob prożby, do Nayiaśnieyſzego *Imperatora* przyſłane, zoſtały nie przyięte.

Rawicza Ruſieckiego Xiędza Rzymſko Katolickiego wyznania Dyecezyi Wileńſkiey, ponieważ ſkarga na Xdza Pilchowſkiego Offieyała Wileń: przezeń uczyniona, okazała ſię bydź fałſzywą, a wspomnieć mu tylko potrzeba na przeſzłe ſwoie poſtępki, aby ſię przekonać, że odsądzenie iego od Beneficium, tak ieſt ſprawiedliwe, iako i łagodne ſkaranie

Szaprowſkiego bywſzych Woyſk Pols Rotmis: Gorkowſkiego bywſzych Woyſk Pol: Maiora. Benedykta Xcia Giedroycia. Wdowy Hetmanowey Kosſakowſkiey z domu Potockiey. Łoweyki Kollegſkiego Aſsesora. Uwolnionego ze ſłużby Maiora Moasone. Gaspra de Rosſi Podporucznika, którego rozkazano wyſłać za granicę. Wdowy Saken z Mittawy. Franciſzki Bohomolcowey. Xiążęcia Korybuta Wiſzniowieckiego Rotmis: Pułku Karabiniernego Jamburſkiego. Czaykowſkiego oddalonego z Pułku Draguńſkiego Moſkiewſkiego. Połubińſkiego Regeſtratora Kollegſkiego. Bułhaka Protokuliſty. Xdza Paſzkowſkiego. Andruſzkowa Korneta oddalonego ze ſłużby. Hryhorowicza Konsyliarza Kollegſkiego. Tarnowſkiego Konsyliarza Nadwornego. Abſzytowanego Maiora Babahowſkiego. Szymanowſkiego Porucznika. Wysockiego Chorążego woyſk bywſzych Pols: Szlachcianki Gorſkiey, której prożba do *Jego Imperatorſkiey Mości* nie należy. Baczyńſkiey Obywatelki Guberni Wołyńſkiey. Bobiatyńſkiego Obywatela Białoruſkiego prożba, która powtórnie nieprzyięta. Kamoenickiego Protokuliſty Kollegſkiego. Szlachcica Jakubowſkiego z Zytomirza, którego pretensya prawnemu roztrząśnieniu podpada, w mieyscach na to uſtanowionych, dokąd też on udać ſię powinien. Szlachcica Reuthowa. Szlachcica Kenira Ofſzczekiewicza i Szumowſkiego. Jana Hrabi Tarnowſkiego. Maryi Kraſińſkiey Neymana Kapitana bywſzego Pols. Wdowy po Pułkowniku Polſkim Pakoſzu. Kazimiery de Wilga z domu Potockiey. Dziczkańca Porucznika z Słonima. Hołowki Ułaszowſkiego Regeſtratora Kollegſkiego. Chomińſkiego Pułkownika bywſzey Pols: ſłużby. Ciſzewſkiego Polaka, którego przytym rozkazano posadzić na dwa tygodnie pod areſzt.

z Wiednia 13. Września.

Ibrahim Effendi Poseł Ottomańſkiey Porty przy Dworze Ceſarſkim, miał niedawno audiencyą u Wice Kanclerza *Rzeszy Xcia Colloredo*, i *Barona de Thugut*, intereſsow zagranicznych Miniſtra, na której oddał uroczyście liſty *W. Wezyra*.. *Arcy-Xżę Antoni* za dozwoleniem *Ceſarza Jmci* rozdał medale tym wſzyſtkim, którzy w czasie grożącego Stolicy niebeśpieczeńſtwa, ſtawili ſię z ochotą do Korpusu woluntaryuszow przez Stany *Niższey Auſtryi* uformowanego. Ze *Włoch* wiadomość mamy, iż General *Buonaparte* zachorował w zamku *Paſseriano*, przez co negocyacye iść muszą w przewłokę; bardziey iednak lękamy ſię zerwania w *Lille* rozpoczętych. *Hrabia de Lehrbach* zoſtał Prezydentem Tribunału ſprawiedliwości.

z Paryża 9. Września z Gazety Leydeńſkiey.

Zaszłe u nas odmiany prawdziwie dziwne są i niepoięte: Zdumiewać ſię potrzeba, czytaiąc na regeſtrze *proſkrypcyi* położone imiona mężów, którzy radą lub orężem przyłożyli ſię naywięcey do ugruntowania Rzeplitey i Konſtitucyi r. 3. Komuż nie ieſt pamiętną ſtałość Reprezentanta *Boiſsy d'Anglas* pod czas napadnienia Konwencyi od zbroynych *Jakobinow*. Kto nie wie, iak wiele *Bourdon de l'Oise*, *Dumas*, i tyle innych pracowali nad zburzeniem tyrańnii *Robertspierra*? Komu tayno, iak ſzczęśliwie *Carnot* obrótem ſiły zbroyney kierował? Jak wiele zwycięſtw odnioſł *Pichegru*? którego Kampania r. 1794. pod *Landreci* zaczęta, ſkończona nad rzeką *Embs*, nie ma w dzieiach *Europeyſkich* podobney. Ten mąż ieden, wydzieraiąc nieprzyiaciołom 4. zdobyte twierdze, przez ſię lub ſwoich pomocnikow podbiiaiąc *Niderland* cały, *Hollandyą* i *Niemieckie* Prowineye aż do *Renu*, więcey uczynił dla narodu, niż wſzyscy razem Wodzowie nasi. Przydaymy *Maiche* co pierwszy na śmierć *Ludwika* 16. głosował; *Cochon* więźnia za Oyczyznę w *Auſtryi*, późniey Miniſtra policyi, pod którym ſpoczoł *Paryż* po tylu kraiowych zamieszaniach. *Brattier* i *Lavilleurnois* oſkarżonych niedawno o ſpisek przeciw Rzeplitey, ſądownie od zarzutu uwolnionych, &c. &c.

Naybardziey iednak Direktoryat w odezwie ſwoiey do narodu obwinia Generała *Pichegru*, „ z żalem, powiada, pełniemy ſmu-
„ tną powinność, domagaiąc ſię ukarania te-
„ go zdraycy, który często armiom Republi-

„ kantſkim do zwycięztwa haſło dawał. Gdy „ w *Paryżu* Roialiści odrzucali Konſtitucyą, „ która w trzeciey tylko części odmieniać „ Konwencyą nakazywała, *Pichegru* nad *Renem* umawiał ſię z *Xiążęciem de Condé*. A „ ieśli biała chorągiew pośrzod obozow naszych nie była utkwioną, ieśli twierdz granicznych nie poſiadł nieprzyiaciel, ieśli „ Wódz zdrayca w dniach 14, iak zamyślał, „ nie przyciągnoł do Stolicy, wſtyd mówić, „ *Xciu de Condé* przypisać powinniście, który „ zamiarow Generała waszego nie chciał uſkuteczniać. Lecz krzywdę czynił *Pichegru*, *Francuzkim* Rycerzom! Ludzie co mu „ pomogli ratować Oyczyznę, iey głosu ſłuchaiąc, nie mogli podnieść oręża przeciw „ ſwoim wſpół-ziomkom. Nie chcę zaczynać „ a nie kończyć, powiadał Generał; nie chcę „ bydź wyśmianym iak *La Fayette* i *Dumourier &c.*

Potym opisuie Direktoryat, iakim ſposobem r. 1795 nie dokazawszy Roialiſtowie gotowali rewolucyą w Departamentach, obieraiąc Adminiſtratorow ſobie przychylnych; ci w roku teraźnieyszym lud uwiedziony do tego nakłonili, iż iawnych Rzeplitey nieprzyiaciol wynioſł na pierwſzą w kraiu doſtoyność Reprezentantow narodowych „ Przebieżcie „ myślą, przydaie wſzyſtkie czynności kilkomieſięczne Rady 500. Lud Konſtytucyą „ przyimuiąc nie dał władzy nikomu iey gwałcenia. Tu zaś Emigranci napełnili *Paryż* „ i Prowincye, gorliwych Republikantow zabito wielu bezkarnie; zabobony i fanatizm „ ciż ſami ludzie zwracali bez kraiu, którzy „ ieszcze pod panowaniem Królow usiłowali „ wykorzenić. Zarzucono i wyśmiano Republikantſkie uſtawy; Królewſkie znamiona „ ukazywano bez wſtydu i boiaźni. Wolność „ druku do ſtopnia bez przykładnego pomknięto, kupuiącym dobra narodowe własność wydarto. Upadł i zginoł kredyt publiczny, uſtał handel w domu i za granicą; „ ſkarb narodowy bez opatrzenia, gdy Rada „ 500. wſpomnieć ſobie nie dawała uporczywie o potrzebach i niedoſtatku. Obrońcom „ Oyczyzny chciano płacić ich zwycięſtwa, „ triumfy, krew przelana i blizny, zniewagą, „ ſądem i *proſkripcyą*; ſpokoyność męſtwo „ zamieszano; w przewłokę puszczono traktaty z Mocarſtwami poſtronnemi; w tym „ ſtanie ieſt dziś Rzeplita, która przed zwołaniem dzisieyszey Rady kosztować iuż zaczynała owocow Aktu Konſtitucyinego.

Gdy ſię zgromadziła Rada 500. do *Odeon*, radzili z Deputowanych niektórzy ſtrzedz ſię wſzelkiego pośpiechu w deliberacyach. „ Dobrze to ieſt, w czasie ſpokoynym, rzekł „ *Merlin de Thion ville*; dziś przewłoka ieſt „ ſzkodliwą. Zeſtarzałem ſię w rewolucyi; „ iedyny ten macie ratowania ſię ſposob; ukarzcie dziś nieprzyiacioł Oyczyzny; iutro „ oni ſądzić was będą. Y to przypomnieć „ należy, iż nie tylko z Roialiſtami, lecz ieſzcze z *Jakobinami* do czynienia macie. „ Niech świat nie ſądzi, żeście dla Anarchiſtow pracę podieli „ Stosowali ſię prawodawcy do zdania *Merlina*, w godzinach kilku napisano wiele uſtaw nowych, więcey dawnieyszych zniesiono; niektóre tu kładniemy.

1mo. Czynności zgromadzeń pierwiaſtkowych, Elektoralnych, &c. w 53. Rzeplitey Departamentach ſą prawu przeciwne i nieważne. 2do. Urzędnicy tam wybrani, nawet Reprezentanci ludu, tracą urzędy ſwoie. 3tio Direktoryat na mieysce oddalonych Sędziow, nowych obierze. 4to 7 Reprezentantow do Rady przyiętych przeciw Konſtytucyi, póydą na wygnanie. 5to Zniesione ieſt prawo na rzecz krewnych Emigrantow napisane niedawno; dawnieysze trwać będą 4. lata po podpisaniu pokoiu powszechnego. 6to W tym czasie żaden Emigrantow krewny, głosować i obranym bydź nie może. 7mo Zaden Obywatel głosować nie będzie, aż wykona osobiſtą przysięgę na wierność Rzeplitey i Konſtitucyi r. 3 8. Prawo Rady 500 na rzecz *Szefow Wandeyſkich* ieſt zniesione. 9. 54. Reprezentantow ludu, Direktorowie *Carnot i Barthelemy &c.* ogułem osob 65. deportowani będą gdzie ſię podoba Władzy wykonawczey Maiątek ich ſekweſtrowany, póki nie ſtaną na mieyscu wygnania; część dochodu na wyżywienie familii ſłużyć powinna. 10 Kto z liczby Emigrantow nie ieſt wymazany uſtąpić ma z *Paryża* w 24. godzinach, z Rzeplitey w dniach 15; po których upłynieniu zchwytany, przed ſąd woyſkowy ſtawiony, we 24. godzinach ukarany będzie. Emigranci zaś teraz osadzeni w więzieniach, będą deportowani; za powtórnym powrótem śmierć ich czeka.

Przyſtąpiła po krótkim ſpoczynku Rada do pisania dalszych uſtaw. 1. Zniesione ieſt prawo przywoluiące do kraiu Xięży Emigrantow i deportowanych. 2. Ma władzę Direktoryat ſkazywać na deportacyą Xięży mieſzaiących ſpokoyność publiczną. 3. Duchowni w kraiu pozoſtali, nie iuż obietnicę czynić, lecz maią wykonać przysięgę iako będą wiernemi Rzeplitey i Konſtitucyi r. 3. 4 Może Direktoryat karać więzieniem dwuletnim Urzędnikow nie dochowuiących prawa względem Xięży i Emigrantow. 5. Dawne prawo oddalaiące z Oyczyzny familią *Burbońſką*, rozciąga ſię do owdowiałey *Xiężny d'Orléans*. 6. Nakaz wrócenia całey familii maiątku ieſt cofniony; Direktoryat pensyą płacić będzie. 7 Drukarnie poddane ſą dozorowi policyi na rok ieden. 8. Prawo zabraniaiące zgromadzeń politycznych zniesione; ktokolwiek tam co mówić będzie przeciw Konſtitucyi r. 3, surowey karze podpada. 9. Nowe prawo względem formowania gwardyi narodowey, zniweczemnione. 10. Direktoryatowi dana moc nakazywania przysięgi Urzędnikom, i ogłaszania miaſt nieposłusznych oblężonemi.

Wſzyſtkie uſtawy tegoż dnia Rada Starſzych potwierdziła. Oprócz osob wiadomych, ſkazano ieſzcze na departacyą 40. z okładem periodycznych piſarzow; areſztowano 1208. emigrantow przybyłych z zagraniey; między któremi liczą *Xcia de Choiſeuil Margrabię de Bouillé, Barona de Bretevil;* głoszą, iż Generał *Dumourier* widząc ſię zewſząd otoczonym, przez okno wyſkoczył. Zapobiegaiąc Dire-

ktoryat, ażeby iego postępek w kraiu i za granicą nie był porównany z gwałtownym przez *Jakobinow* napadnieniem konwencyi r. 1793. d 31. Maia, zarzuca głośno spiskowym, iż znaczne summy roztrwonili, zaciągali w kraiu potaiemnie żołnierza, broń rozdawali, i iuż bliskiemi byli wykonania zamysłow szkodliwych, gdy General *en Chef armi Włoskiey* w niwecz ie obrócił. „ Powstańcież dziś, przydaie, Repnblikanie gorliwi, przeciw nieprzyiaciołom Oyczyzny; lecz strzeżcie się rozruchow i *anarchii*. Szanuycie własność cudzą, własney bronić umieyęcie. Niech patriotyczny zapał zbyt was daleko nie unosi. Słuchaycie głosu Rządcow, zaufaycie Prawodawcom, ktorzy statecznie byli od początku wiernemi Rzpltey. Tym sposobem Patriotizm będzie szczęśliwy, silną konstytucya Narod chwalebny, każdy w nim Obywatel wolny, szczęśliwy i spokoyny. „

Na przełożenie Direktoriatu, d. 8. Reprezentanci w tym roku do Rad wybrani, wyknać musieli przysięgę. *Merlin de Douay* Minister sprawiedliwości obrany iest Direktorem na mieyscu *Barthelemy*, który do *Madagascar* będzie przewieziony. *Pichegru* z 20. kollegami poiechał do *Bretannii*, nim wydarzy się sposobność przesłania ich do *Indyi*. Za dozwoleniem Zgromadzenia prawodawczego, wkroczyło do *Paryża* 8. tys: woyska. Cożkolwiek mówić będą na świecie o gwałcie dopełnionym przez Direktoriat, Obywatele n.ti urzyżnają, iż spokoyność w mieście i na przedmieściach nienaruszoną została. A to godna uwagi, iż żołnierze do straży Reprezentantow należący, żadnego odporu nie czynili. Gdy Generał *Augereau* do pałacu przybywszy stanąć przed sobą rozkazał kommendantowi *Ramel*, gdy mu wbrew powiedział, iż nie godzien iest służyć Narodowi, gdy szlifę zdzierał, spokoynie patrzyli. Lecz gdy się zapytał: Towarzysze, macież ufność w kommenderuiącym 17 diwizyą? mamy, zawołali, niech żyie Rzeplta., i do główney kwatery przeszli za Generałem.

z Udine 30. Sierpnia z Gazety Berlińskiey.

Wczorayszego dnia wszyscy Ministrowie Pełnomocni znaydujący się w mieście naszym. ieździli do *Passerano* z wizytą do Generała *en Chef Buonaparte*, dawał gościom obiad, na który zaproszono Deputowanych od tuteyszey municipalności. Dziś rano *Buonaparte* miał bydź u *Margrabi de Gallo;* lecz gdy słabość zdrowia tego mu nie dozwalała, przysłał Generałow *Clarke i Berthier* z Adiutantami i Generał-Sztabem; przywitawszy Ministrow Cesarskich, po kilkogodzinney zabawie powrócili do *Passerano*. Pod czas audiencyi zapewnił głośno Deputowanych Generał *en Chef*, iż przybył do nas dla podpisania pokoiu, iesli *Dwor Wiedeński* przyimie słuszne warunki; w przeciwnym zdarzeniu, woynę każe rozpocząć. W dług zalecenia Generała *Victor* dostarczamy codziennie 600. ludzi na ukończenie twierdz w *Palmanuova*. Austryacy też z swoiey strony umacniaią góry *Medea i Pless* iak nayrychley.

Municipalność nasza otrzymała pozwolenie przedawania Opactw i *Maltańskich* kommanderyi na zaspokoienie długow i rozlicznych potrzeb kraiowych. Armia *Francuzka* wiele Prowincyom lądowym kosztuie. ... iey diwizyi wynoszących przynaymniey 70. tys: zbroynego ludu żywić, odziewać i opłacać trzeba. Stanowiska ich główne: *w Udine, Osope, Treviso, Padwie, Veronie, Belluno Wenecyi.*

z Padwy 30. Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

Generał *Buonaparte* iadąc przez miasto nasze do *Udine* zaręczył, iż wkrótce do *Rzepltey Cisalpińskiey* będziemy przyłączeni, w godzin kilka po wyieździe iego nadbiegł Officyer domagaiąc się wyliczenia 4. tys: cekinow; to odebrawszy, udał się do *Noventa*, gdzie znalazł chorego Wodza. Już od niemałego czasu słabe ma zdrowie, lekarze przypisuiąc to pracy zbyteczney, radzą użyć nieco spoczynku. Gdy przez *Treviso* przeieżdżał, kazał dać sobie z miasta 200. tys: liwrow.

z Wenecyi 1. Września z Gazety Berlińskiey.

Municipalność tymczasowa dziś rozkazała do iedney kassy zlewać dochody wszstkich Klasztorow, bractw, szpitalow, i Duchownych funduszow; służyć odtąd maią na opatrywanie chorych i ubogich; tu część swoią mieć będą Ex-Patricinszowie ... maiętni. Direkcyą kassy oddano trzem osobom wybranym, którym przydano do pomocy *Ex-Dożę Manini*. Wczora z portu naszego wyszło pod żagle statkow ośm wiozące do wysp wschodnich znaczny wydział *Francuzkiego* woyska, którego mieysce wnet zastąpiła diwizya z Prowincyi lądowych z prowadzona. Jakie mogą bydź przyczyny taiemne zgromadzenia na *Greckim* pobrzeżu sił Republikantskich, zgadnąć trudno. Głoszą u nas iż na wyspie *Corfou* bunt wybuchnoł. *Francuzi* Kościoł ieden ze wszelkich ozdob złupić chcieli; co lud postrzegłszy, porwał się do broni, zwiodł bitwę, i rabunku niedopuścił. Wszakże na to czekamy doniesienia urzędowego.

z Mediolanu 3. Sierpnia z Gazety Frankfortskiey.

Codziennie tędy biegaią Kuryerowie z *Paryża do Udine*, i na wzaiem od Generała *Buonaparte* do Direktoryatu. Czyli to ma przyśpieszyć negocyacye o pokoy, albo też ściągą się do rewolucyi spodziewaney, nie wiadomo; to pewna, iż przygotowania do woyny w całych *Włoszech* czynią się ustawiczne? — *Włoszech* czynią się strasliwe. *Potfranceschi i Stecchini*, których ziazd w *Bassano* odprawiony przysłał do *Mediolanu*, nic tu niedokazawszy, iadą do *Paryża*. Maią w zleceniu starać się o przyłączenie kraiow *Weneckich* do *Rzpltey Cisalpińskiey*. Król Jmość *Sardiński*, Xiążęta *Toskański i Parmeński* przez Posłow swoich winszowali Direktoryatowi naszemu, że urzędowanie rozpoczoł. Autorowie pism periodycznych w *Włoszech* równą prawie niechęć okazuią Radzie 500. iak *Paryscy*.

Nro 104.

DODATEK DO KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 29. WRZESNIA ROKU 1797. W PIĄTEK

z Ratisbony 8. Września z Gazety Frankfortskiey.

Molitor Austryacki Półkownik, znayduiący się tu od kilku już tygodni, dziś ogłosić kazał, iż *Cesarz Imość* raczył go mianować kommendantem naszego miasta; iakoż pomieniony urząd wraz obioł. W deklaracyi do Obywatelow wyraża, iż na to iedynie iest zesłany, ażeby utrzymał dobry porządek i karność w regimentach stoiących załogą.

z Bonn 7. Września z Gazety Frankfortskiey.

Już tedy rewolucyoniftowie *Niemieccy* dzieło z dawna wygotowane, ukazali światu. Miasto *Rheinbach* uroczyście ogłosiło swoię niepodległość; wczora obywatele zaszczepili *drzewo wolności;* znaydowali się obecni Deputaci 50. okolicznych gromad, które iedność i przymierze zawarły z buntownikami. Nic ieszcze na to nie rzekł *Francuzkiey* armii Generał *en Chef Hoche;* lecz skoro nie zapobiegał rozruchom, gdy mógł i był proszony od rządcow kraiowych, mała iest nadzieia, ażeby wszczęte potłumić kazał. Wiadomy też sposob myslenia Direktoryatu.

z Ehrenbreitstein 9 Września z Gazety Frankfortskiey.

Ponieważ buntownicy i nieprzyiaciele publiczney spokoyności, którzy *Konfederacyą Cisrenańską* formować śmieli, z lewego *Renu* pobrzeża przechodzą na prawe, i załogę nawet naszą do łączenia się namawiaią, kommenderuiący Połkownik *Sechter* surowie przykazał, chwytać ludzi takowych i do twierdzy odsyłać po ukaranie, tym nawet grożąc śmiercią, którzyby mogąc ich zatrzymać, wzbraniali się tey przysługi uczynić kraiom *Niemieckim.*

z Colonii 8. Września z Gazety Frankfortskiey.

Kommissarz *Francuzki Rhetel*, i Generał *Trigny* Kommenderuiący między *Renem i Mozą*, przybywszy do nas ogłosili wyrok w tey Osnowie: 1*mo* Według roskazu Generała *en Chef* armii *Sambry i Mozy*, Senat miasta *Colonii* iest zkassowany i *archivum* onego będzie zapieczętowane. 2*do* Na tomiast ustanawia się Magistratura z 13. Osob złożona. 3*tio* Ta na kilka podzieliwszy się Kommissyi, zarządzać będzie interessami całego miasta, z równą władzą, iaką miał dawniey Senat, podlegaiąc we wszystkim Kommissyi generalney nad całém kraiem przełożoney. Postępek tak niespodziany w czasie po staiących w kraiu podbitym rozruchow, wnosić każe, iż Republikanie *Cisrenańskim Insurgentom* sprzyiaią, kassuiąc Senat, którego interessem było głównieyszym spokoyność domową utrzymywać. Dawno iak spod iewaliśmy się, iż ucisk zbyteczny kontribucyami, rekwizycyami, &c. przymusi mieszkańcow do szukania ulgi w odmianie rządowey; ieśli pokoy wraz nie nastąpi, będzie zupełna.

Od granic Szwaycarskich 31. Sierpnia.

Między *Grisonami* i *Valteliną* ieszcze rzeczy nie są ułożone, mamy iednak nadzieię, iż wkrótce wszystko się skończy naylepiey. Generał *Planta* Poseł *Grisońfki w Mediolanie* traktuie z Generałem *en Chef armii Włoskiey.* Ponieważ zaś *Buonaparte* obrany iest pośrzednikiem za zgodą stron rozróżnionych, pewni bydź możemy, iż umysłow roziątrzać nie będzie. *Grisonowie* przymuiąc *Valtelinę* do związku swoiego, ten iedyny kładą warunek, ażeby *tolerancyą* ogłosiła dla wyznawcow religii Protestańskiey, przyznał słuszność *Buonaparte*, i spodziewać się należy, że Obywatele *Valteliny* Katolicy wyrokom iego nie będą przeciwni.

Słychać, iż *Cesarz Imość* przyimuie do służby swoiey 12 tys: *Dalmatow*, którzy dawniey żołd brali ze skarbu *Weneckiego.* Jeżeliby dochod nowo nabytey Prowincyi niewystarczał na ich opłacenie, maią bydź przyłączeni do milicyi, która w *Węgrzech* małego nakładu potrzebuie.

z Bruxelli 7. Września z Gazety Leydeńskiey.

Za rzecz mamy pewną, iż Generał *Moreau* złożył naywyższą kommendę armii *Renu i Mozelli;* czyli to uczynił na rozkaz Direktoryatu, albo też dobrowolnie, szukaiąc miłego spoczynku po chwalebney pracy, nie wiadomo: to ma bydź pewna, iż Generał *en Chef Hoche* dziś zarządza woyskiem po obu brzegach *Renu* stoiącym od *Niemieckiey* ścia-

(*)

n.. Naymnieyfze u nas pobrzeża, iako też granice ziemi Batawow osadzone są wiele regimentow; tym fposobem rząd chce zapobiedz wprowadzeniu do kraiu Angielfkich towarow wchodzi iednak ich bardzo wiele. *Hollendrzy* mianowicie mało uważaią na zakazy. codzienną ftratę wozow na granicy przeiętych, &c. fpodziewaiąc fię wfzyftko nadgrodzić fobie drogo po oftałe zprzedaiąc. *Hrabia de Cabarrus* ambaffador Krola Jmści Katolickiego z *Spa* przez *Liege* do *Lille* poiachał. Czyni to nadzieię pomyślnego ukończenia negocyacyi, zapewnić iednak, iż to fię ziści, nie można, zważaiąc, iż po zaszłych odmianach w *Paryżu*, iawni *Anglikow* nieprzyiaciele władzę dziś maią nieokresloną.

z Frankfortu 9. Września z Gazety Frankfortfkiey.

Wybuchnoł na koniec długo tleiący ogień w *Paryżu*; wielkie zafzły odmiany przyczyn i okoliczności dokładnie wiedzieć teraz nie można. Przypatruiąc fię nagłym poruszeniom armii Republikańtkiey w nafzych okolicach wnosić trzeba, iż na tym nie koniec. Ciekawfze nas czekaią zdarzenia. *General en C. f Hoche* dziś przybył do miafta chcąc widzieć, iak powiada, wielki iarmark, kupcow mianowicie *Francuzkich*, nigdyśmy tylu nie mieli.

z Dwóch Mostow 1. Września z Gazety Berlinfkiey.

Ponieważ Rady *Francuzkie* od czasu dawnego nie zważaiąc na liczne przełożenia Direktorow, nie chciały fię zatrudniać interesami fkarbowemi; *Holz* naywyżfzy Adminiftrator kraiow *Niemieckich* przez armią *Renu i Mozelli* zaiętych doniosł mieszkańcom, iż zapobiegaiąc rozeyściu fię z pod chorągwi żołnierza, którému żołd kilkamiesięczny zalega, nie znalazł śrzodkow przyzwoitfzych. iak zalecić miaftom i wfiom, ażeby każde według możności pewną liczbę Republikantow na załogę przyiowfzy, odzienia, żywności, furażow, &c potrzebnych doftarczało. Za to każdy odbierać będzie kwity Generałow kommenderuiących, które przy opłacie nakazaney kontribucyi policzyć fię powinny. Cudzoziemcom od nas dalekim trudno pogodzić, co z Deputowanych niektórzy w Radzie 500 mówili niedawno o doftatku fkarbowym, z rzetelnym, na które w *Niemczech* patrzemy, ubuftwem armii *Francuzkiey*.

z Semlina 26. Sierpnia z Gazety Frankfortfkiey.

Z Turkami kommunikacya ieft przerwaną. Dozorcom mieysc nadgranicznych zalecono dawać baczność na każdą chorobę, i rząd wyżfzy uwiadomiać o naymnieyfzym niebespieczeńftwie. *Basza Orsowy* i cała iego familia padła ofiarą zarazy i niedbalftwa. Twierdze *Belgradu* z naywiękfzym ile bydź może pośpiechem naprawuią. ponieważ bywfzy *Basza* tego miafta dzifieyfzy Rządca *Rumelii*, z podziwieniem wfzyftkich, złączył fię z dawnym przeciwnikiem fwoim *Pafswan Oglou*, który 20. tys: woyfka wyfłał ku *Belgradowi*. To widząc *Porta* czyni wolno przygotowania, iednak nierównie więkfze nad li wyciąga potrzeba pofkromienia buntownikow. Do wielu miaft *Serwii Bosnii* zprowadzaią ammunicye i magazyny, licznie dwizyc zciągaią, mianowicie w *Bulgaryi* do wytknięcia obozow. Ponieważ zas ścisła dziś przyiaźń panuie między *Dworem Wiedeńfkim* i *Sułtanem*, obywatele Kroleftwa *Węgierfkiego* zupełnie są fpokoynemi.

z Sztokolmu 5. Września z Gazety Berlinfkiey.

Król Jmść powrócił do Stolicy d. 3 wieczorem z odprawioney pomyślnie podróży do *Niemiec*. W *Calscrona* oglądał okręty woienne i fregaty, które pod kommendą Admirała *Wachtmaifter* w krótce odpłynąć maią do brzegow *Pomeranii* dla przewiezienia przyszłey Krolowy.

DONIESIENIE

Niżey podpisany Direktor Poczt w Guberniі Litewfkiey, donosi wfzyftkim Obywatelom Prowincyi przyłączonych do Państwa Rofsyifkiego, iż każdy chcąc utrzymywać jakakolwiek Gazetę zagraniczną w ięzykach *Niemieckim i Francuzkim*, dotąd w Imperium dozwalaną od Rzadu Naywyżfzego, tudzież kraiowa pod tytułem *Kuryer Litewfki*, może fię abonnować na wfzyftkich Kantorach, w terminie 1. Julii, 1. 8bra, 1. Jannaryi, i 1. Aprila N.S. upewnia, iż naywiękfze ftaranie dołożone będzie, ażeby każdemu z poczt iak nayregularniey dochodziły. Dan w Wilnie 29. Września 1797 Roku.

Jan Frisel Direkt. Poczt Litewfkich.

Dni oftatnich teraznieyfzego Miefiaca Września zaczyna fię prenumerata na Gazetę pod titułem Kuryer Litewfki; z pocztą kofztuie złotych 80 na mieyscu wzięta złotych 60. na rok.